

Jak rozlišíte strážníka a policistu a jaké jsou jejich pravomoci?

Dostat se do kontaktu a možná i do potyčky s policistou či strážníkem se může přihodit komukoliv – nemusíte být zrovna ekologický aktivista, který se právě přilepil k silnici. Jak se liší pravomoci policistů a strážníků a jak je od sebe vlastně rozeznat?

Jaký je rozdíl mezi městskou a státní policií?

Možná jste si dosud říkali, že je “policajt jako policajt”. Ve skutečnosti ale existují dva typy policistů – tedy příslušníci [státní policie](#) (Policie ČR) a strážníci spadající pod [obecní policii](#) (ve městech nazývané městská). Pravomoci strážníků městské policie se sice za poslední roky poměrně rozšířily, ale přesto mají o něco nižší oprávnění než státní policisté.

Příkladem rozdílných oprávnění může být pravomoc (resp. její nedostatek) strážníků činit úkony v souvislosti s [trestnými činy](#). Pokud mají ale o takovém činu informace, předávají oznámení dále, aby došlo k řádnému prošetření činu.

Jak policistu, tak také strážníka obecní policie **řadíme mezi veřejné činitele**, což jim na jednu stranu poskytuje speciální ochranu, zakotvenou hlavně v [trestním zákoně](#), kde je mimo jiné upraven trestný čin útoku na veřejného činitele. Současně je na jejich chování kladen také větší důraz a odpovědnost, čemuž naopak odpovídá skutková podstata [trestného činu](#) zneužití pravomoci veřejného činitele.

Domníváte se, že došlo k překročení policejních pravomocí?

Dostali jste se do konfliktu s obecní či státní policií a domníváte se, že policista překročil své pravomoci? Rádi vám pomůžeme. Popište nám svou situaci a do 48 hodin vám naši odborníci vypracují právní stanovisko.

Rozdíly jsou také mezi zřizovatelem a obecným statutem obou útvarů. Policie ČR je ozbrojený sbor státu. Jejím hlavním úkolem je předcházet trestné činnosti a odhalovat ji, chránit bezpečnost osob a majetku. Pravomoci příslušníků Policie ČR upravuje [policejní zákon](#).

Jednotlivé útvary policie jsou:

- policejní prezidium
- útvary s celostátní působností
- krajská ředitelství policie
- útvary zřízené v rámci krajských ředitelství (těch je celkem 14 a jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů České republiky).

Nejvýše postaveným je policejní prezident. Ten je **podřízen přímo [ministři vnitra](#)**. Pod ním pracují náměstci policejního prezidenta a dále čtrnáct ředitelů krajských ředitelství s působností pro jednotlivé kraje.

Obecní policii (v případě měst nazývanou jako městskou) zřizují jednotlivé obce. Jejím základním úkolem je především **dohlížet na dodržování městských vyhlášek, dodržování veřejného pořádku**, parkování ve městě, řeší běžné potyčky, občany pod vlivem alkoholu

a podobně. Strážníci mají do určité míry obdobné pravomoci jako Policie ČR, přesto jich ale mají méně. Upravuje je [zákon o obecní policii](#).

Jak poznat strážníka od policisty?

Když potkáte uniformovaného muže v černém, který po vás chce například [doklad totožnosti](#), zpravidla lze poznat na první pohled, zda se jedná o policistu či strážníka. Příslušníci [Policie ČR](#) sice nemají všichni stejnou uniformu, na ulici ale typicky potkáte muže či ženu oděné v černém, s bílým či žlutým nápisem POLICIE na zádech. Odznak nosí policista na uniformě zpravidla na levé straně hrudi. Na něm je umístěn nápis “Policie České republiky” a šestimístné číslo. Na levém rukávu má policista nášivku se státním znakem a nápisem policie. Kriminalista pak nosí odznak služby kriminální policie a vyšetřování v pouzdře společně se služebním průkazem.

Policista by měl prokázat vždy svou příslušnost k policii, pokud vůči vám jakkoliv vystupuje. To platí zejména pro neuniformované strážníky. Pokud jde o neodkladný zákrok (například dochází k ohrožení život či majetku), stačí mu jen samotné oznámení “Policie”, které by měl následně po odeznění nebezpečí doplnit o prokázání totožnosti služebním stejnokrojem s číslem, případně služebním průkazem, eventuálně odznakem služby kriminální policie.

Uniforma obecních strážníků je podle právních předpisů také černá, ale v detailech se v jednotlivých obcích liší. Pražský strážník tak bude vypadat jinak než například strážník z Rožnova pod Radhoštěm. Strážník nosí odznak obecní policie s identifikačním číslem a názvem obce na pravé straně hrudi. Na levém rukávu má nášivku s názvem obce.

Jaké jsou obecné pravomoci strážníka a policisty?

Předně je třeba zdůraznit, že jak policisté, tak také strážníci smějí **činit jen to, co jim zákon výslovně povolí**. To je základní rámeček vaší případné interakce s policií.

Policisté i strážníci jsou obecně oprávněni provádět takzvané úkony a zákroky. Zatímco **úkonem** se myslí zajišťování určitých povinností **bez použití násilí** ([předvolání k podání vysvětlení](#), zjištění totožnosti osoby apod.), **zákrok** znamená takový úkon, při němž dochází k přímému vynucování splnění právní povinnosti nebo k přímé ochraně práv **za použití síly nebo hrozby jejího použití** (například použití pout).

Pakliže vůči vám policista či strážník zasahuje, měl by především prokázat svou **příslušnost k (obecní) policii**, dále před provedením zákroku by měl použít **výzvy “Jménem zákona”** a také by vás měl **informovat o jeho právních důvodech**. Jde-li o úkon (zákrok) spojený se zásahem do práv nebo svobod osoby, tak musíte být **poučeni o svých právech a povinnostech**. Pakliže by tomu okolnosti bránily, pak lze výjimečně učinit toto poučení dodatečně.

Policista i strážník vás smí požádat o pomoc a vy jako občan máte povinnost ji poskytnout. **Každý musí totiž dle zákona bez zbytečného odkladu uposlechnout výzvy, pokynu nebo žádosti policisty**. Výjimka se vztahuje na situace, kdy vám právní předpis umožňuje (či příkazuje) něco jiného. Například vás policista obecně může vyzvat k [podání vysvětlení](#), ale vy máte za určitých okolností právo odmítnout – v takovém případě vás tedy policista k vysvětlení nutit nemůže.

Tip: Přišlo vám předvolání k [podání vysvětlení na policii](#)? Nevíte přesně, čeho se týká a domníváte se, že si při výslechu nějak přitížíte? Neponechejte nic náhodě a vše předem zkonzultujte s Dostupným advokátem.

Pokud byste odmítli uposlechnout policistovy výzvy (aniž byste na to ze zákona měli právo), hrozí pokuta za **přestupek neuposlechnutí výzvy veřejné osoby**.

Níže uvádíme některé pravomoci, kterými strážníci i policisté disponují. Vždy ale záleží na konkrétní situaci, v níž lze oprávnění využít. Platí přitom, že pravomoci (práva) městské policie jsou oproti státní užší.

Jde například o právo:

- předvést osobu,
- zakázat vstup na určená místa,
- otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor,
- odejmout či předběžně zajistit věc,
- připoutat osobu,
- zajistit osobu (v tomto ohledu má širší pravomoci Policie ČR, která smí osoby zajistit až na 24 hodin, strážník smí pouze předvést osobu na policii),
- použít donucovací prostředky, psa nebo služební zbraň,
- pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy z míst veřejně přístupných,
- řešit dopravní přestupky (kdo má pro konkrétní řešení pravomoci, záleží na typu přestupku),
- vyšetřit a objasnit dopravní nehodu (zde svěřuje pravomoci zákon pouze Policii ČR),
- měřit rychlost vozidel na pozemních komunikacích (toto oprávnění přísluší především Policii ČR, role městské policie je zde pouze podpůrná).

Zdroj: Internet / Dostupný advokát, JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D.